

Anežka N á h l í k o v á (Letohrad)

MOTIVACE K POJMENOVÁVÁNÍ DĚTÍ V OKRESE ÚSTÍ NAD ORLICÍ

MOTIVATIONS APPLIED IN NAMING CHILDREN IN THE ÚSTÍ NAD ORLICÍ DISTRICT

The study is focused on motivations applied in naming children in the Ústí nad Orlicí district at two groups of parental population. In the first group there are parents whose children were born in the period of 1960–1975 and the second group is formed by parents with children born in 2000–2012. The data from the parents were gathered using questionnaires. These two groups are compared from various points of view – used names, linguistics factors (length, sound aspects of names, relation of the given name to the family name, hypocoristics etc.) and other factors (family tradition, religion, education etc.). Also differences in the approach to male and female names are followed.

Keywords

given name, motivation, onomastics, sociolinguistics

Rodné jméno provází člověka obvykle celým životem. Kromě toho, že slouží k identifikaci, stává se jméno také symbolem člověka, má hodnotu existenciální.¹⁾ I přesto, že se jedinec, kterého označuje, během svého života vyvíjí a podstatným způsobem se mění jeho vzhled a chování, rodné jméno je hodnota stálá, těmto změnám nepodléhající. Často si okolí ztotožňuje vlastnosti jedince s jeho jménem; člověk může být také nazírán pod vlivem nejznámějšího nositele daného jména. Z těchto a dalších důvodů věnují rodiče výběru jména pro svého potomka velkou pozornost.

V průběhu času se však mění důležitost faktorů, kterými je tento výběr podmínován, z čehož také pramení výrazné proměny v repertoáru oblíbených jmen mezi generacemi. M. Knappová tyto faktory dále dělí na jazykové a mimojazykové. Mezi faktory jazykové řadí především původ, národní charakter jména a formu jména.²⁾ Mezi faktory mimojazykovými uvádí např. rodinnou tradici, sociální postavení a vzdělání rodičů, dobovou společenskou oblibu jména nebo náboženské vlivy.³⁾

¹⁾ M. Knappová, *Rodné jméno v jazyce a společnosti*, Praha 1989, s. 6.

²⁾ M. Knappová, *Jak se bude vaše dítě jmenovat?*, Praha 2010, s. 28–29.

³⁾ M. Knappová, *Osobní jméno jako fenomén sociolingvistický*, *Český jazyk a literatura* 47, 1996–1997, s. 53–55.

Tento příspěvek shrnuje poznatky o motivacích k pojmenovávání dětí na Orlicko-ústecku,⁴⁾ které byly zjištěny na základě průzkumu pro diplomovou práci,⁵⁾ jež byla obhájena v červnu 2013. Práce byla zaměřena především na dvě skupiny lidí, jejichž děti se narodily zhruba se čtyřicetiletým rozestupem. Naše společnost prošla v tomto období výraznou změnou, která se nutně musela odrazit i v přístupu k pojmenovávání dětí. Cílem práce bylo u těchto skupin nalézt a pokusit se vysvětlit rozdíly v motivacích, které rodiče při výběru jmen pro děti uplatnili.

První skupinu tvořili rodiče, kterým se děti narodily v letech 1960–1975, druhou pak rodiče s dětmi narozenými v letech 2000–2012.

První skupina je dále označována jako [1], druhá jako [2].

Skupina [2] zde reprezentuje část populace, která je mnohem více než kdy dříve ze všech stran ovlivňována sdělovacími prostředky, technikou, rychle se měnícími módními vlnami. Nezanedbatelné jsou také vlivy ze zahraničí.

Skupinu [1] naopak charakterizuje spíše tradiční pojetí rodiny, silnější pocit sounáležitosti a vztah k rodnému prostředí. Tuto skupinu ve volbě jmen také zcela jistě ovlivnil život v jiném společenském kontextu související s omezeným přísunem informací a menším počtem kontaktů s okolním světem.

U skupiny [1] převládá silná tendence po konformnosti, po snaze nevyčnívat. Naopak skupina [2] v souvislosti s výraznou změnou hodnot zřetelněji směřuje k originalitě a potřebě „vybočit z davu“.

Tyto skupiny byly porovnávány nejen z hlediska motivací, které hrály roli při pojmenovávání dětí, ale také z hlediska užívaných jmen a jejich domáckých podob.

Kromě toho byly sledovány odlišnosti v přístupu rodičů k ženským a mužským jménům a také specifika v pojmenování dětí osob s náboženským vyznáním.

Ke sběru dat byl použit dotazník, který byl rozšiřován několika způsoby (přes známé, dále v různých institucích a zájmových skupinách). Nashromážděno bylo takto celkem 210 dotazníků (96 od respondentů ze skupiny [1] a 114 od respondentů ze skupiny [2]).

U skupiny [2] byl v porovnání se skupinou [1] zaznamenán bohatší repertoár jmen (respondenti ze skupiny [1] uvedli pro 254 potomků celkem 84 různých jmen; od skupiny [2] byla získána data o 221 dětech se 100 jmény). Není to nic překvapivého, vezmeme-li v úvahu společenskou situaci v době, kdy vybírali jména pro své děti respondenti ze skupiny [1]. Přísun informací prostřednictvím médií byl mnohem

⁴⁾ V orlickoústeckém okrese je 115 obcí, z toho pouze 10 měst (1 000–16 000 obyvatel) a 2 městyse, takže se jedná převážně o venkovské prostředí (viz http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_usti_nad_orlici/cit.2013-02-22/).

⁵⁾ A. Náhlíková, Motivace k pojmenovávání dětí v okrese Ústí nad Orlicí, FF UK, 2013, 107 s., vedoucí práce: PhDr. Pavel Štěpán, Ph.D.

omezenější než dnes, lidé příliš necestovali, měli též menší počet známých ve srovnání se současností (tím spíše na malých městech a vesnicích), jelikož bydleli a pracovali většinou na jednom místě. Tyto faktory tak způsobily, že okruh jmen, z něhož respondenti vybírali, byl mnohem užší než dnes. V současné době se k nám naproti tomu dostávají stále nová jména ze zahraničí; roli hraje také vliv médií a sociálních sítí. Lidé více cestují, odcházejí za studiem a za prací do velkých měst a podobně.

V průzkumu byl dále potvrzen známý fakt, že repertoár ženských jmen je výrazně rozmanitější než repertoár jmen mužských (viz následující tabulka).

	skupina [1]		skupina [2]	
	chlapci	dívky	chlapci	dívky
počet dětí	138	116	113	108
počet jmen	37	47	41	59
počet dětí na jedno jméno	3,7	2,5	2,8	1,8

V dalších dvou tabulkách jsou zaznamenána jména dětí uvedených respondenty. Jména jsou řazena podle frekvence jejich výskytu v dotaznících.

Mužská jména:

skupina [1]		skupina [2]	
Pavel	11	Tomáš	9
Petr	10	Jakub	8
Jiří, Karel	9	Jan, Vojtěch	7
Martin	8	Ondřej	6
Jan, Tomáš	7	Adam, František	5
Miloš, Miroslav	6	Daniel, Matouš, Vít	4
Josef, Ladislav, Milan, Václav	5	David, Martin, Matěj, Matyáš, Michal, Štěpán, Václav	3
František, Jaroslav, Libor, Marek, Michal, Roman, Stanislav	3	Antonín, Denis, Filip, Josef, Kryštof, Marek, Petr, Samuel, Šimon	2
David, Luboš, Lukáš, Radim, Rudolf, Viktor, Zdeněk	2	Dan, Filip František, Jáchym, Jiří, Kristián, Mikuláš, Milan, Patrik, Pavel, Pavel Václav, Prokop, Radim, Saša, Viktor, Vítek	1
Aleš, Jakub, Leoš, Radek, Radomír Jan, Rostislav, Slavomír Pavel, Vilém, Vít, Vladislav	1		

Ženská jména:

skupina [1]		skupina [2]	
Hana, Jana	10	Veronika	6
Marie	8	Anežka	5
Eva	7	Adéla, Aneta, Anna, Kateřina, Kristýna, Zuzana	4
Ludmila	6	Daniela, Lucie, Marie, Natálie, Tereza	3
Jitka, Marta	5	Eliška, Josefína, Kamila, Klára, Magdaléna, Martina, Michaela, Nikola, Petra, Vendula, Věra, Viktorie,	2
Lenka, Martina, Věra	4	Agnes, Alena, Alexandra, Alžběta, Amálie, Andrea, Barbora, Cecílie, Dana, Ester, Hana, Iveta, Johanka, Jitka, Karolína, Laura, Linda, Lea, Ludmila, Magda, Magdalena, Marika, Markéta, Melánie, Miriam, Nela, Olina, Ráchel, Renata, Rozálie, Sára, Šárka, Táňa, Žaneta	1
Helena, Iva, Monika, Renata, Zdeňka	3		
Blanka, Dana, Marcela, Pavla, Petra, Zdenka	2		
Alena, Anna, Blažena, Božena, Dagmar, Daniela, Elen, Irena, Ilona, Jarmila, Jiřina, Kamila, Kateřina, Lada, Magdalena, Markéta, Miroslava, Naděžda, Olga, Pavlína, Růžena, Soňa, Sylvie, Štěpánka, Veronika, Vladimíra Marie	1		

Jak u mužských, tak u ženských jmen ze vzorku se zřetelně projevuje zvyšující se tendence k pestrosti v pojmenování. U skupiny [1] připadá jedno jméno v průměru na 3,7 chlapců, u skupiny [2] jen na 2,8 chlapců. U ženských jmen dochází k podobnému posunu, ovšem s tím rozdílem, že ve skupině [1] je výchozí hodnota nižší než u mužských jmen; u skupiny [2] ještě dále klesá (tedy z 2,5 na 1,8 dívek na jedno jméno). Je tedy patrné, že k výběru chlapeckých jmen přistupovali respondenti v obou skupinách poněkud konzervativněji; mužská jména se častěji opakují. I přesto je v čase

pozorován příklon k větší pestrosti jak u ženských jmen, tak u mužských, ovšem u ženských výrazněji než u mužských.

Za nejčastější jména lze považovat ta, jež se ve vzorku vyskytla pětkrát a vícekrát.

Mezi nejčastější mužská jména ve skupině [1] tak patří: *Pavel, Petr, Jiří, Karel, Martin, Jan, Tomáš, Miloš, Miroslav, Josef, Ladislav, Milan* a *Václav* (tedy 13 jmen); ve skupině [2]: *Tomáš, Jakub, Jan, Vojtěch, Ondřej, Adam, František* (tedy 7 jmen).

Mezi nejčastější ženská jména ve skupině [1] se tak řadí: *Hana, Jana, Marie, Eva, Ludmila, Jitka, Marta* (tedy 7 jmen) a ve skupině [2] pouze dvě jména: *Veronika* a *Anežka*.

I tento pohled potvrzuje tendenci k užívání většího množství jmen (a tedy i většího počtu jmen s nižším výskytem). Je nutné si ovšem povšimnout, že ve skupině [1] a [2] se mezi nejčastějšími mužskými jmény dvě jména opakují, a to *Tomáš* a *Jan*, což ukazuje na pomalejší „přestavbu“ repertoáru mužských jmen v porovnání se ženskými.

Podle Miloslavy Knappové podléhají ženská jména více než mužská mimojazykovým vlivům,⁶⁾ což se projevuje v repertoáru užívaných jmen. Mužská jména jsou ve srovnání s ženskými odolnější vůči tlakům módních vln, novým trendům ze zahraničí apod. Svou roli může též sehrát rozdílné postavení žen a mužů ve společnosti. Rodiče se snaží, aby se jejich dcery líbily a zaujaly, nebojí se tedy se jmény experimentovat. U chlapců není tato snaha tak výrazná.

Na základě analýzy dat získaných dotazníkovým šetřením byly mezi skupinami [1] a [2] zjištěny výrazné rozdíly v motivacích k pojmenovávání dětí. Respondenti volili z několika nabízených možností; dostali též prostor pro vyjádření vlastních motivací.

Výsledky jsou zaznamenány v následujících dvou tabulkách – v první tabulce jsou uvedena data od respondentů ze skupiny [1], ve druhé data od respondentů ze skupiny [2]. V každé tabulce jsou dále zvlášť zpracována mužská a ženská jména. U jednotlivých položek jsou uvedeny hodnoty vyjadřující, pro kolik procent z počtu chlapců, resp. dívek byla daná odpověď označena. Hodnoty převyšující 20 % jsou vyznačeny tučně.

Skupina [1]:

	mužská jména		ženská jména	
	počet odpovědí u jednotlivých možností	% z počtu chlapců	počet odpovědí u jednotlivých možností	% z počtu dívek
a. rodinná tradice	54	39 %	48	41 %

⁶⁾ M. Knappová, o. c. v pozn. 1, s. 127.

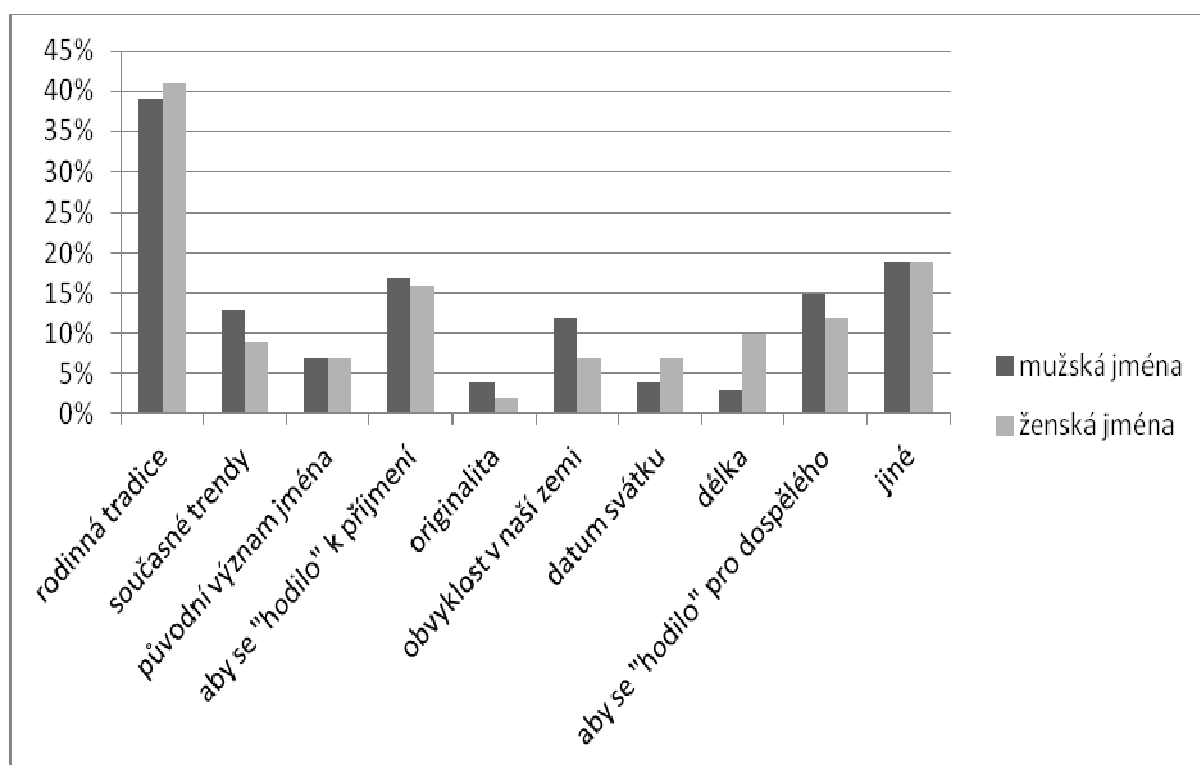
b. současné trendy	18	13 %	11	9 %
c. původní význam jména	10	7 %	8	7 %
d. aby se „hodilo“ k příjmení	23	17 %	18	16 %
e. originalita	5	4 %	2	2 %
f. obvyklost v naší zemi	16	12 %	8	7 %
g. datum svátku	5	4 %	8	7 %
h. délka	4	3 %	12	10 %
i. aby se „hodilo“ pro dospělého	20	15 %	14	12 %
j. jiné	26	19 %	22	19 %

Skupina [2]:

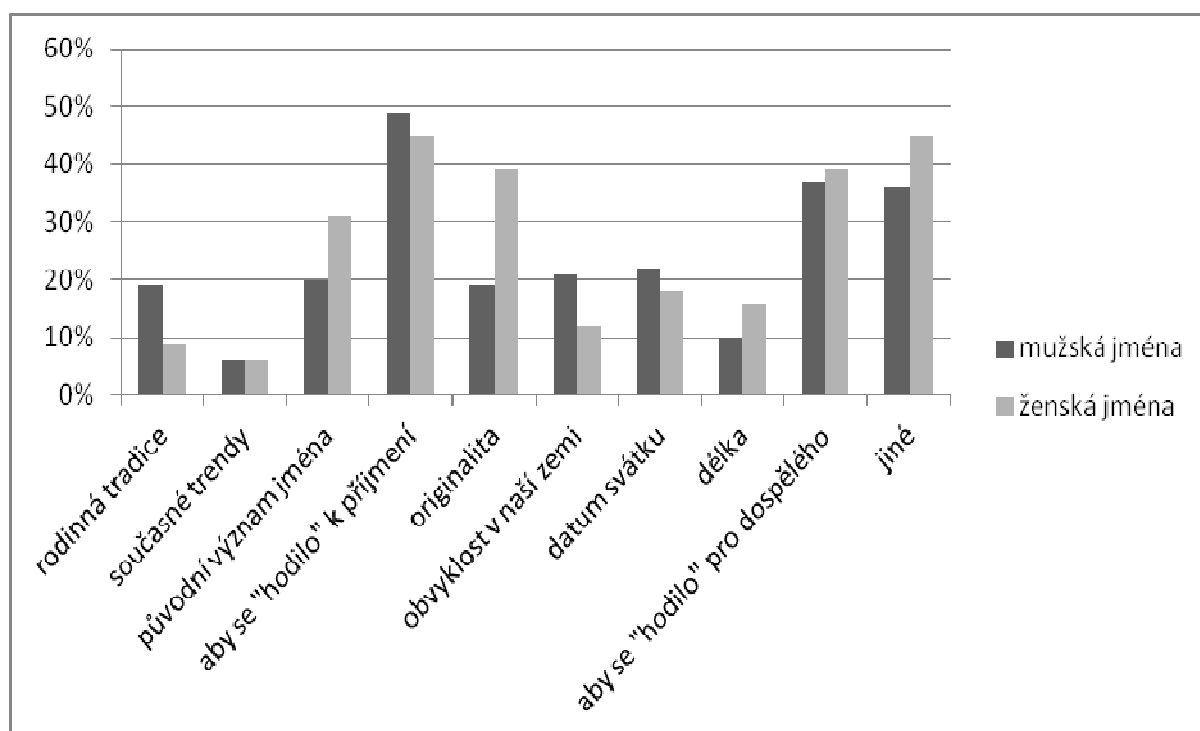
	mužská jména		ženská jména	
	počet odpovědí u jednotlivých možností	% z počtu chlapců	počet odpovědí u jednotlivých možností	% z počtu dívek
a. rodinná tradice	21	19 %	10	9 %
b. současné trendy	7	6 %	6	6 %
c. původní význam jména	23	20 %	34	31 %
d. aby se „hodilo“ k příjmení	55	49 %	49	45 %
e. originalita	21	19 %	42	39 %
f. obvyklost v naší zemi	24	21 %	13	12 %
g. datum svátku	25	22 %	19	18 %
h. délka	11	10 %	17	16 %
i. aby se „hodilo“ pro dospělého	42	37 %	42	39 %
j. jiné	41	36 %	49	45 %

Pro názornost jsou data z tabulek zpracována ještě pomocí sloupcových grafů.

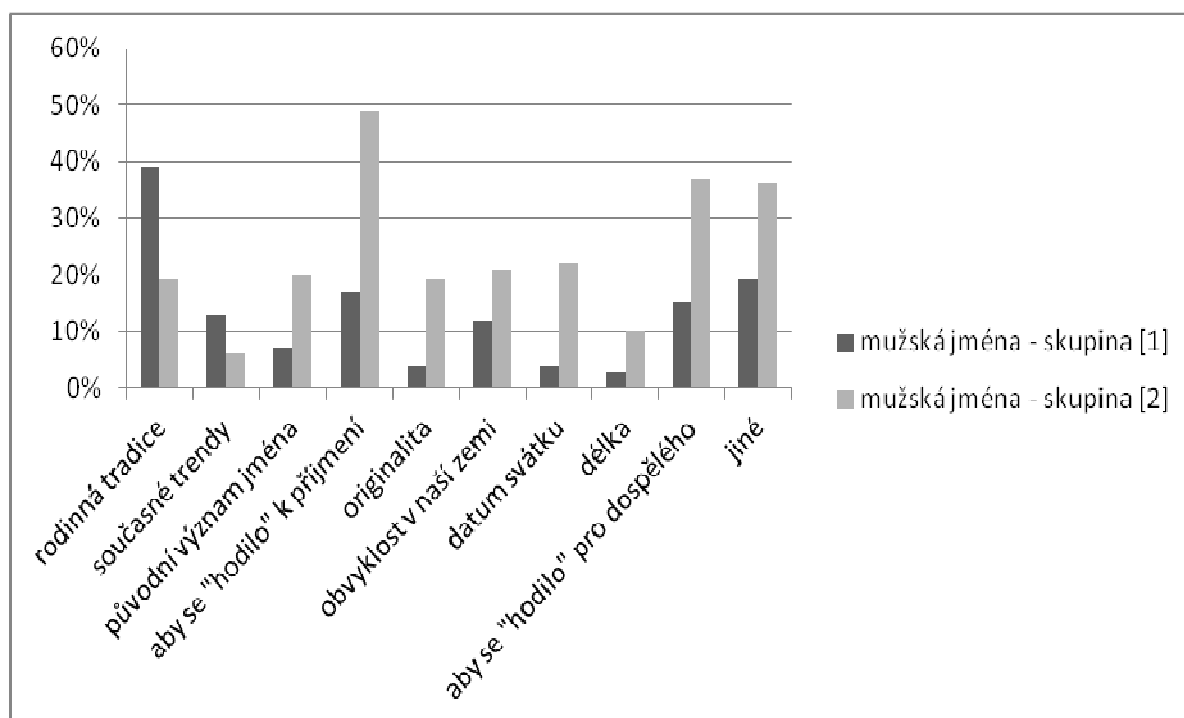
Skupina [1] – srovnání odpovědí u chlapců a dívek:

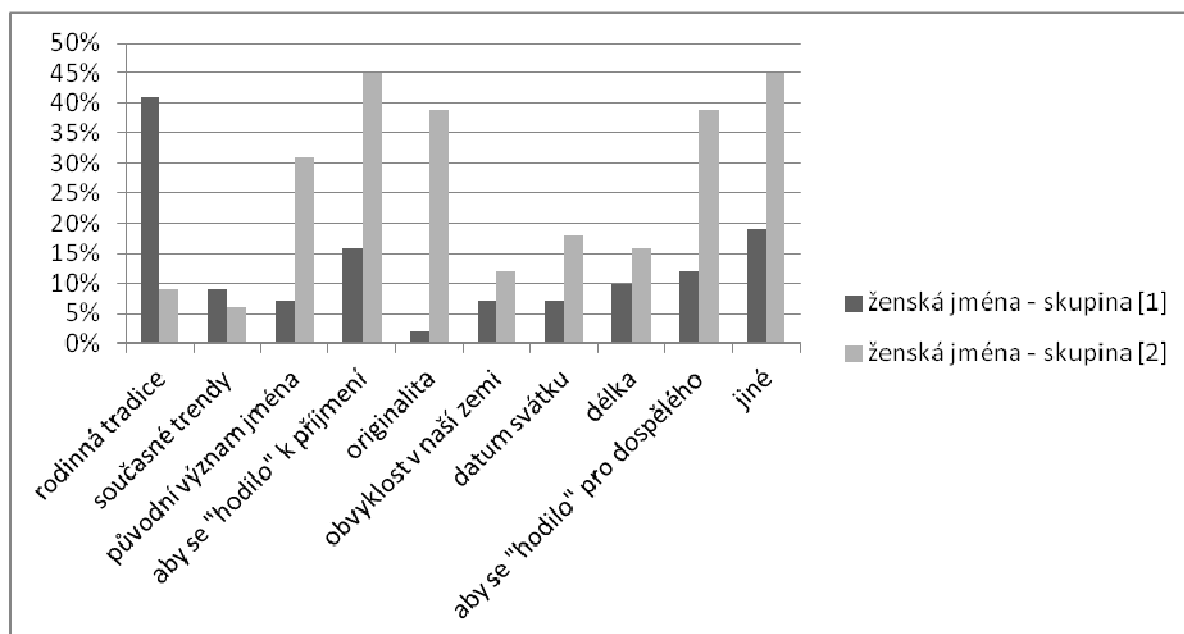
Skupina [2] – srovnání odpovědí u chlapců a dívek:

Srovnání motivací u chlapců mezi skupinami [1] a [2]:

Srovnání motivací u dívek mezi skupinami [1] a [2]:

Je zřejmé, že ve skupině [1] naprosto převážila tradice v rodině; ostatní motivační podněty dosahují v porovnání s ní minimálních hodnot. U skupiny [2] jsou hodnoty mnohem vyrovnanější.

Tradice v rodině se v dotaznicích skupiny [1] objevila u 39 % chlapců a u 41 % dívek. Respondenti ze skupiny [2] ji uvedli u 19 % chlapců a 9 % dívek.

Rodinná tradice se tedy ve skupině [1] uplatňuje stejně u chlapců i u dívek. Jiná je situace ve skupině [2]. Nejenže rodinná tradice jako motivační podnět k pojmenování ztrácí velmi výrazně na důležitosti, ale navíc se objevuje velký rozdíl v jejím vlivu na výběr mužských a ženských jmen – u dívek je pokles významnosti rodinné tradice výrazně dramatičtější – ze 41 % na 9 % (u chlapců z 39 % na 19 %).

Opačně než u rodinné tradice je tomu u požadavku na originalitu. Ve skupině [1] se objevuje sporadicky – u 4 % chlapců a u 2 % dívek. Ve skupině [2] lze v porovnání se skupinou [1] zaznamenat velký vzestup důležitosti originality – u mužských jmen ze 4 % na 19 %, u ženských jmen je změna ještě výraznější – z 2 % na 39 %.

Požadavek na obvyklost jména přirozeně vykazuje protikladnou tendenci, která se v obou skupinách silněji projevuje u mužských jmen (skupina [1]: 12 % u mužských jmen a 7 % u ženských; skupina [2]: 21 % u mužských jmen a 12 % u ženských).

Tyto výsledky jen potvrzují skutečnost, že se k výběru ženských jmen přistupuje (dnes častěji než v minulosti) jinak než k výběru jmen mužských. Zatímco u mužských jmen hraje stále významnou roli tradice, obvyklost, při výběru ženských jmen je preferována originalita jména; pravděpodobně se zde výrazněji uplatňuje snaha „ozvláštnit“ jménem danou osobu.

Obecně lze říci, že v době, kdy pojmenovávali potomky rodiče ze skupiny [1], bylo vyžadováno spíše „jít s davem“. Dnes naopak rodiče více než kdy jindy podporují dítě v jeho výjimečnosti, chtějí, aby už od počátku zaujalo, což zajišťují „netuctovým“ jménem. V tomto smyslu se někteří z rodičů snaží dát dítěti pokud možno co nejexotičtější jméno, aby prokázali silnou individualitu snahou „zařadit se a nevybočovat“ v rámci dnešní globalizované společnosti.

Poměrně velký nárůst ve skupině [2] zaznamenala ve srovnání se skupinou [1] položka „původní význam jména“ (ze 7 % na 20 % u mužských jmen a ze 7 % na 31 % u ženských jmen). Tuto tendenci je možné interpretovat tak, že respondenti ze skupiny [2] o jméně pro svého potomka přemýšlejí více do hloubky, nezvažují pouze jeho formální aspekty. A jelikož u skupiny [1] nad všemi ostatními motivačními podněty jednoznačně vítězí rodinná tradice, dochází k tomu, že původní význam jména (ale i většina ostatních aspektů) v této skupině nehraje příliš velkou roli.

Ve skupině [2] je původní význam jména podstatnější u ženských než u mužských jmen, což opět ukazuje na tendenci věnovat při výběru jmen větší pozornost jménům ženským než mužským.

Podobného, avšak ještě výraznějšího posunu si lze všimnout u motivačního podnětu „aby se ‚hodilo‘ k příjmení“ (u mužských jmen se počet výskytů u této položky ze 17 % ve skupině [1] zvyšuje na 49 % ve skupině [2]; podobně u ženských jmen – z 16 % se zde počet výskytů zvedá na 45 %). Tento trend je možné vysvětlit stejně jako v případě původního významu jména.

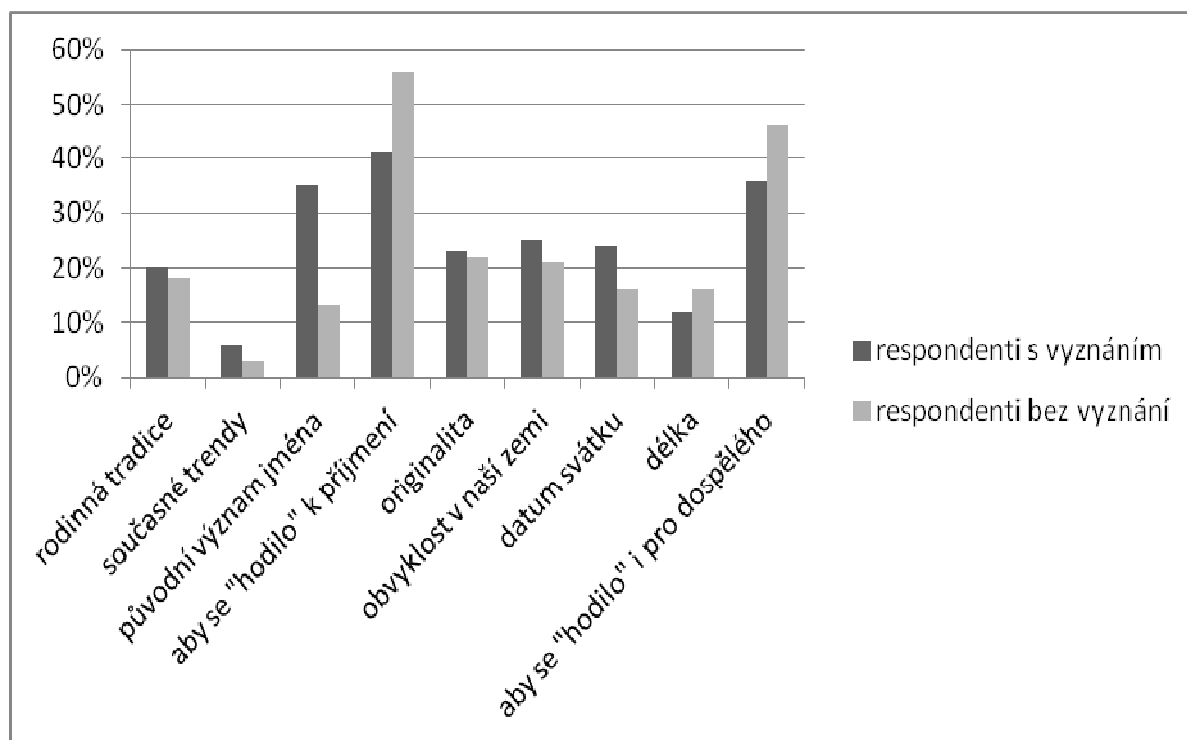
Část dotazovaných z obou skupin využila možnosti uvést své vlastní motivace – zmiňovali např. líbivost, libozvučnost, zohlednění domáckých podob jména apod.

Dále byli srovnáváni respondenti s náboženským vyznáním s respondenty bez vyznání. Náboženská motivace sehrála výrazně větší roli u respondentů ze skupiny [2] i přesto, že se k náboženskému vyznání ve skupině [1] přihlásilo průměrně více respondentů (srov. 88 % osob s náboženským vyznáním ze skupiny [1] vs. 56 % osob s náboženským vyznáním ze skupiny [2]). Jistě se zde odrážejí rozdíly ve společenské situaci dříve a nyní. V 60. a 70. letech na sebe mnoho lidí nechtělo upozorňovat výběrem jmen příliš zřejmě spjatých s náboženskou historií.

Respondenti s vyznáním a bez vyznání byli srovnáváni pouze v rámci skupiny [2] – viz následující tabulka a graf.⁷⁾ U skupiny [1] bylo shromážděno příliš málo dotazníků od osob bez vyznání (pouze 11), takže zde srovnání nemělo smysl.

	počty odpovědí respondentů s vyznáním	% z počtu dětí respondentů s vyznáním	počty odpovědí respondentů bez vyznání	% z počtu dětí respondentů bez vyznání
rodinná tradice	27	20 %	12	18 %
současné trendy	8	6 %	2	3 %
původní význam jména	48	35 %	9	13 %
aby se „hodilo“ k příjmení	57	41 %	38	56 %
originalita	32	23 %	15	22 %
obvyklost v naší zemi	35	25 %	14	21 %
datum svátku	33	24 %	11	16 %
délka	17	12 %	11	16 %
aby se „hodilo“ i pro dospělého	49	36 %	31	46 %

⁷⁾ Hodnoty byly vypočítány z celkového počtu dětí respondentů s vyznáním ze skupiny [1], tj. 202 dětí, a z celkového počtu dětí respondentů s vyznáním ze skupiny [2], tj. 138 dětí; důležité hodnoty jsou vyznačeny tučně.

Největší rozdíl byl zaznamenán u položky původní význam jména. Podle výsledků (35 % u respondentů s vyznáním a 13 % u respondentů bez vyznání) je patrné, že původní význam jména zohledňují častěji respondenti s vyznáním. Je pro ně důležité, aby dítěti bylo dáno do vínku jméno s pozitivním (příp. náboženským) významem.

Respondenti s vyznáním také vícekrát zaškrtnuli motivační podnět datum svátku. Je otázkou proč. Je možné, že důvodem by mohlo být přání, aby dítě slavilo svátek podle svého patrona (např. *Anežka* má svátek 2. března, avšak mnoho lidí především z katolických kruhů ho slaví podle křesťanského kalendáře 13. listopadu, na výročí narození svaté Anežky České). Někteří respondenti tedy pravděpodobně zvolili tuto odpověď proto, že vybírali mezi více daty pro možné slavení svátku.

U respondentů bez vyznání byly častěji než u respondentů s vyznáním zaškrtnuty položky „aby se hodilo i pro dospělého“ a „aby se hodilo k příjmení“.

Z výsledků tohoto srovnání vyplývá, že pro respondenty s vyznáním je velmi důležitá určitá duchovní, náboženská motivace. U těch, pro které je tato motivace méně podstatná (tedy většinou u respondentů bez vyznání), je nahrazována motivacemi „estetickými“ – např. „aby se hodilo k příjmení“.

Odlíšnosti mezi respondenty s náboženským vyznáním a bez vyznání se objevily též v rozmanitosti repertoáru použitých jmen – u dívek je rozdíl zanedbatelný (průměrně 1,4 dětí na jedno jméno u respondentů bez vyznání vs. 1,7 dětí na jedno jméno u respondentů s vyznáním), mnohem zajímavější je situace u chlapců. Zde se výsledky liší o poznání více (1,3 dětí na jedno jméno u respondentů bez vyznání vs. 2,3 dětí na jedno jméno u respondentů s vyznáním).

Menší pestrost jmen u respondentů s vyznáním souvisí pravděpodobně s jejich jistým sklonem ke konzervativnosti. Tito respondenti jsou více spojeni s tradicemi a také s určitým užším okruhem jmen „populárních“ světců, příp. biblických osobností. Skutečnost, že to platí více u chlapců než u dívek, lze interpretovat tak, že muži byli vždy vnímáni jako pokračovatelé rodu, jako ti, kteří „to mají někam dotáhnout“. Proto jsou stále v oblibě jména významných světců, jež mají být pro jejich nositele vzorem.

Jedna z otázek v dotazníku se věnovala užívaným domácím podobám jmen. Nejviditelnější rozdíl mezi skupinami [1] a [2] spočívá v počtu uvedených domácích podob jmen. Zatímco v dotaznících skupiny [2] se objevovalo až 10 různých variant jednoho jména, u skupiny [1] to bylo mnohem méně – respondenti nezářídka uváděli pouze jednu domácí podobu. Průměrný počet domácích podob na dítě měl u skupiny [1] hodnotu 2,11 a u skupiny [2] 4,55.

Méně domácích podob uvedených respondenty ze skupiny [1] jistě do určité míry ovlivňuje velká časová prodleva mezi současností a dobou, kdy byly děti těchto respondentů malé. Z rozhovoru s několika respondenty však vyplynulo, že dlouhý časový odstup nemusí být jediným důvodem. Všichni tito dotázaní shodně vyjádřili názor, že se v současnosti používá k oslovení (nejen) dětí výrazně více různých podob, než tomu bylo dříve. Lze pouze spekulovat, proč tomu tak je. Může hrát roli například skutečnost, že v dnešní hektické době mají rodiče na děti často málo času a snaží se jim to všemožně vynahrázovat (a svůj vztah k nim demonstrovat právě skrze množství domácích podob); k zvýšenému užívání domácích podob jmen mohou přispívat také další faktory, jako je určitá módnost zdobnělin v současné době (a to nejen u jmen).

Bylo by možné předpokládat, že respondenti ze skupiny [2] budou při volbě jmen pro potomky více preferovat internacionální charakter jména ve srovnání s respondenty ze skupiny [1]. Pro většinu respondentů ze skupiny [1] v době, kdy vybírali jméno pro děti, neexistovala téměř žádná možnost vycestovat do zahraničí, proto ani neměli motivaci zamýšlet se nad tímto aspektem. Respondenti ze skupiny [2] žijí v odlišných sociokulturních podmínkách, cestovat mohou takřka neomezeně, prostřednictvím internetu a jiných sdělovacích prostředků jsou často konfrontováni se zahraničím a mohou se s cizinci také setkávat.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že internacionální charakter jména byl podstatný pouze pro 1 respondenta ze skupiny [1], u skupiny [2] ho zohlednilo 20 % dotazovaných. Rozdíl mezi skupinou [1] a [2] tedy skutečně existuje. Důležitost tohoto faktoru u skupiny [2] ovšem není tak velká, jak by bylo možné očekávat. Zřejmě zde hraje roli venkovské prostředí, v němž tito respondenti žijí – konfrontace se zahraničím tedy nemusí být tak častá.

Na otázku „kdo všechno se podílel na výběru jména pro dítě“ odpovídali respondenti ze skupiny [1] a [2] velmi podobně. Z odpovědí respondentů z obou skupin jed-

noznameně vyplynulo, že jména pro děti vybírají nejčastěji pouze rodiče. Avšak přesto bylo možné určitý rozdíl postřehnout. Ve skupině [2] se na výběru jména pro dítě častěji podíleli starší sourozenci (uvedeno 17 % respondenty, zatímco u skupiny [1] pouze 9 % respondenty). U skupiny [1] byl zaznamenán při pojmenovávání dětí naopak větší vliv prarodičů než u skupiny [2] – 12 % vs. 4 %, který lze přisuzovat modelu několikagenerační rodiny žijící dohromady, jenž byl dříve častější než dnes.

Tento průzkum prokázal, že v každé době je výběr jmen pro děti považován za velmi důležitý akt, přičemž se v závislosti na čase mění nejen repertoár užívaných jmen, ale výrazně se proměňují i přístupy k pojmenování dětí. Ty jsou významně podmíněny společenskou situací v určité době, jež se v nich přímo odráží, a to až do té míry, že se z nich zpětně dají odečíst rysy dané společnosti (otevřenost – uzavřenost, svoboda – nesvoboda, úroveň komunikačních technologií apod.).

Pod Ovčínem 275

561 51 Letohrad

Anezka.Nahlikova@seznam.cz